

Kooipark, een stukje Leidse Dudok erfenis

Tekst - Rita Grothuis-Wiesman Fotografie - Gemeente Leiden

Vlnr: De situatie nu. Ontwerp. De vijver.

Begin twintigste eeuw ontstond de visie dat alle stadsbewoners, ongeacht leeftijd of sociale achtergrond, recht hadden op openbaar groen. De Leidse arbeidersbeweging pleitte al vroeg voor een Volkspark dat zij belangrijk achtte voor de fysieke en geestelijke gezondheid van de 'werkmansklasse'.

In 1912 besloot de gemeenteraad van Leiden tot de aanleg van dit park als onderdeel van een nieuwe arbeiderswoonwijk. De naam 'Volkspark' werd in 1920 veranderd in 'Kooipark', omdat het was aangelegd op een voormalig eendenkooigebied. Anders dan in de plantsoenen en parken van vóór die tijd was er in een Volkspark ruimte voor sport en spel.

Het ontwerp van het park werd gemaakt door de bekende architect Willem Marinus Dudok (1884-1974). Met de uitvoering in 1920 heeft hij zich niet meer bezig gehouden. Evenwel, de typische symmetrie van 'diagonale-zichtassen-doorsneden-met-gebogen-paden' van het Kooipark zijn, gezien zijn latere ontwerpen, de specialiteit van Dudok.

Sociaal-cultuurhistorische waarde

Tot de Tweede Wereldoorlog fungeerde het park niet alleen als speel- en recreatiemogelijkheid voor de buurt, maar ook als evenementenpark. Er was een muziektent waar muziekvoorstellingen werden gehouden. Ook de start van de Leidse 1-mei-optocht vond plaats vanaf het Kooipark. De Tweede Wereldoorlog bracht de bekende kaalslag en het park werd aardappelpootveld. Na de bevrijding volgde versoberde herbeplanting. De oorspronkelijke contouren bleven gehandhaafd. Vanaf de jaren tachtig werd weinig meer in het park georganiseerd.

Zoals in zoveel parken werd ook het Kooipark allengs geconfronteerd met overlast van hangjongeren, gepaard gaande met vernielingen, nachtelijk lawaai en erger.

Zo werd het Kooipark voor de buurtbewoners steeds onaantrekkelijker.

De gemeente dacht het tij te keren door een gedeelte van het park te bestemmen voor een trap-/voetbalveld. Buurtbewoners waren hier ten eerste op tegen. Niet alleen ligt het park dicht tegen omringende huizen waardoor geluid snel hinderlijk wordt, maar meer nog vreesde men – gezien de ervaringen met de hangjongeren – voor de toekomst van dit 'groene hart van de buurt'.

Op bijeenkomsten die de gemeente organiseerde met het oog op de geplande herinrichting van het park, bleek dat buurtbewoners meer zagen in herstel

van het park in oude luister en glorie. Dit werd serieus genomen en er kwam ruimte voor inspraak.

Vereniging tot Behoud en Bescherming van het Kooipark

Om in de gemeentelijke plannen gestructureerd mee te kunnen denken 'als buurt' werd door een aantal buurtbewoners op 23 november 2010 de Vereniging tot Behoud en Bescherming van het Kooipark opgericht. De Vereniging, inmiddels 250 leden tellend, is diverse malen in overleg getreden met Frank Kalshoven, die samen met Nanda Ruyzinga voor de Gemeente Leiden het ontwerp heeft gemaakt voor herinrichting van het Kooipark. Wijkbewoners waren onverdeeld positief, evenals de Bomenbond Rijnland.

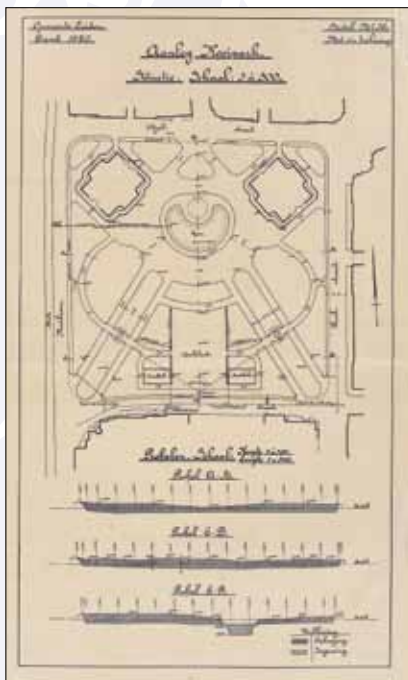
Op 1 mei 2012 hield de Vereniging haar eerste ledenvergadering met een lezing door Pieter Rings, Dudok-expert bij uitstek. Hiervoor waren ook de Leidse wethouders, raadsleden, de woningbouwverenigingen in de betrokken wijk, 'zuster'-organisaties, evenals de Leidse pers uitgenodigd. Een informatief stukje in het 'Leidsch Dagblad' van 3 mei jl. volgde.

Monumentenstatus

Om de toekomst van het door Dudok ontworpen Kooipark beter te waarborgen, heeft de Vereniging op 20 februari jl. de monumentenstatus voor het park aangevraagd. De onderbouwing voor dit verzoek werd geschreven door Cor Smit, stadshistoricus. Inmiddels is dit verzoek op 21 mei 2012 in de onafhankelijke Adviescommissie Cultuurhistorie Leiden behandeld. Tot grote vreugde van alle betrokkenen heeft de Commissie een positief advies uitgebracht.

Toekomst van het Kooipark

Dat velen blij hebben gegeven van grote betrokkenheid bij het park maakt dat de toekomst met vertrouwen tegemoet kan worden gezien. Versterking en zo nodig herstel van het historische karakter van het park, met behoud van de verschillende functies, is het uitgangspunt van de renovatie. Binnen afzienbare tijd zullen hiervoor de eerste stappen worden gezet.

Oorspronkelijk ontwerp begin twintigste eeuw.

BESTUUR NTS
Beline Geertsema-Key, voorzitter, Marianne van Lidth de Jeude, vice-voorzitter, Marna Spoon, secretaris, Robert Kreder, penningmeester: Henk van der Eijk, monumentencommissie, Emilie Horst-Goossens, adviseur public relations, Carla de Jonge, excursiecommissie, Hein Krantz

MONUMENTENCOMMISSIE
Annemiek Tromp, voorzitter, Rita Grothuis, secretaris, Piet Bakker, Henk Barkhof, Jan-Willem Edinga, Henk van der Eijk, Mariël Kok, Carla Scheffer

EXCURSIECOMMISSIE
Hetty Benschop, Carla de Jonge, voorzitter, Marjorie Gisolf, Roswitha Kleipool-De Regt, Ysk Vondeling, Anne Wolff, Lisette van Zandvoort-Gerritsen

OPENTUINENCOMMISSIE
Gonne Doorman-Van den Wall Bake, voorzitter, Anneke van Apeldoorn, Marianne Bielders-Bergmans, Rita den Breeje, Beline Geertsema-Key, Brigitte Gentis-Van Dam Merrett, Lietje de Vree-Van den Bergh

PUBLICATIECOMMISSIE
Marianne van Lidth de Jeude, voorzitter en Honey Wolff

REDACTIECOMMISSIE
Marian Smeets-Lenshoek, hoofdredacteur, Korneel Aschman, Emilie Horst-Goossens, Ronald van Immerseel, Éva Kovács, Marion Kruisbrink, Leslie Leijenhorst, Anne Wolff

COMMISSIE SOCIAAL TUINIEREN
Suzanne Kooij, projectleider, Beline Geertsema-Key, Natascha Béguin, Corinne Bierman, Marilies Jacobs

COMMISSIE WEBSITE
Suzanne Kooij, Henk van der Eijk

BUREAU NTS
Suzanne Kooij, hoofd bureau, Ellen Kickhefer
Het bureau van de NTS is bereikbaar op maandag, dinsdag en woensdag van 10-13 uur.

COLOFON
29e jaargang, nummer 3, september 2012
Een uitgave van de Nederlandse Tuinenstichting.
Verschijnt 4x per jaar.
ISSN 1382 - 2659
Oplage: 3.400 exemplaren
Redactie: Redactiecommissie Tuinjournaal
Eindredactie: Hanneke Prins
Vormgeving: MAT Den Haag (basisontwerp ètre Amsterdam)
Druk: Drukkerij Ten Brink, Meppel

NEDERLANDSE TUINENSTICHTING
Nieuwezijds Voorburgwal 75 sous,
1012 RE Amsterdam
T 020 623 50 58
Website: www.tuinenstichting.nl
E-mail: info@tuinenstichting.nl
Giro 559 54 46 (ING Bank)
IBAN NL28 INGB 0005595446 / BIC INGBNL2A

De redactie heeft getracht alle rechthebbenden van het illustratiemateriaal te achterhalen. Mochten personen of instanties desondanks van mening zijn dat rechten niet zijn gehonoreerd, dan kunnen zij met de redactie contact opnemen.